

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Службу військового капеланства

Цей Закон створений з метою нормативно-правового врегулювання питань реалізації конституційного права на свободу світогляду та віросповідання особового складу Збройних Силах України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань.

Цей Закон визначає правові та організаційні засади і принципи діяльності Служби військового капеланства.

РОЗДІЛ I.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів.

У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються у такому значенні:

1) Служба військового капеланства – окрема структура у складі Збройних сил України Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, що складається з органів управління Служби військового капеланства та військових капеланів, і створена з метою організації заходів задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців і членів їх сімей у мирний і воєнний час.

2) квота конфесійного представництва військових капеланів – співвідношення кількості військових капеланів окремої конфесії до загальної кількості військових капеланів у відповідній службі.

3) духовно-релігійні потреби – усвідомлені індивідом необхідності ідеальних внутрішньо спонукальних мотивів діяльності, особистого розвитку та соціальної взаємодії, що проявляються в релігійних поглядах, уявленнях, почуттях, практиках і обрядових діях;

4) задоволення духовно-релігійних потреб – це система заходів, спрямованих на забезпечення конституційного права військовослужбовців Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань і членів їхніх сімей на свободу світогляду та віросповідання шляхом здійснення душпастирської опіки, релігійно-просвітницької роботи, соціально-доброчинної діяльності та консультування командування з релігійних питань;

5) військовий капелан – військовослужбовець, який є священнослужителем зареєстрованої в Україні церкви чи релігійної організації, що отримав від керівного центру власної конфесії мандат на право до здійснення капеланської діяльності та у складі Служби військового капеланства здійснює капеланську діяльність у підрозділах Збройних Силах України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та інших утворених відповідно до Законів України військових формуваннях на підставах та в порядку, передбачених цим Законом, на посадах офіцерського складу та відноситься до духовного персоналу;

6) капеланська діяльність – діяльність, яку здійснюють військові капелани, з метою реалізації конституційного права військовослужбовців і членів їхніх сімей на свободу світогляду та віросповідання шляхом задоволення їх духовно-релігійних потреб;

7) душпастирська опіка – це напрямок капеланської діяльності, спрямований на забезпечення релігійної, етичної, моральної, духовної підтримки, на сприяння формуванню особистої стійкості та належного духовного стану особового складу;

8) релігійно-просвітницька робота – напрямок капеланської діяльності, спрямований на ознайомлення військовослужбовців із основами релігійного світогляду, з етичними засадами військової служби та громадянського обов'язку захисту держави, на виховання в особового складу духу патріотизму, братерства та взаємоповаги;

9) соціально-добродійна діяльність – напрямок капеланської діяльності, спрямований на турботу про соціальні потреби військовослужбовців і налагодження партнерських відносин із представниками релігійних, благодійних (волонтерських), громадських організацій з метою надання всебічної підтримки, забезпечення турботливого ставлення до військовослужбовців та членів їх сімей;

10) консультування військового командування з релігійних питань – напрямок капеланської діяльності з надання командуванню фахової інформації, що стосується впливу духовно-релігійних чинників на виконання визначених завдань, пропозицій і консультацій щодо організації заходів задоволення духовно-релігійних потреб особового складу та інформування командування щодо релігійної обстановки в підрозділі та релігійної ситуації у пункті постійної дислокації і в районі виконання завдань за призначенням;

11) мандат на право до здійснення капеланської діяльності – дозвільний документ державного зразка, виданий керівним центром церкви чи релігійної організації на сформований визначеним центральним органом виконавчої влади запит щодо організації заходів задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців, який надає священнослужителеві право до здійснення капеланської діяльності від імені власної конфесії у Збройних Силах України,

Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та інших військових формуваннях;

12) уповноважений від релігійної організації – визначений керівним центром церкви чи релігійної організації священнослужитель, який здійснює співпрацю зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України та іншими військовими формуваннями у сфері організації заходів задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців і членів їх сімей;

Стаття 2. Правова основа діяльності Служби військового капеланства

Правовою основою діяльності Служби військового капеланства є Конституція України, цей Закон, Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації”, “Про військовий обов’язок і військову службу”, “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”, інші закони України, а також прийняті на їх виконання нормативно-правові акти Верховної Ради України, Президента України, інших органів державної влади, а також міжнародні договори України, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

Дія цього Закону поширюється на:

Збройні Сили України;

Національну гвардію України;

Державну прикордонну службу України;

та інші військові формування за згодою.

РОЗДІЛ II.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТРУКТУРА СЛУЖБИ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛАНСТВА

Стаття 4. Служба військового капеланства.

Служба військового капеланства призначена для організації заходів задоволення духовно-релігійних потреб особового складу Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та інших військових формувань і членів їх сімей.

Служба військового капеланства утворюється як самостійний структурний підрозділ у складі військових формувань, від якого залежить від обсягу, характеру та складності заходів задоволення духовно-релігійних потреб в органі військового управління, з'єднанні, військовій частині, військовому навчальному закладі, установі та організації (далі – військові частини). У військовій частині на рівні окремого батальйону, функції Служби військового капеланства можуть виконуватись одним військовим капеланом.

Служба військового капеланства підпорядковується безпосередньо головнокомандувачу, голові, командувачу, командиру (начальнику) військової частини.

Гранична чисельність військовослужбовців і працівників Служби військового капеланства для Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України не може бути нижчою ніж 0,2 відсотка граничної чисельності цих військових формувань.

Стаття 5. Основні принципи діяльності Служби військового капеланства:

Діяльність служби військового капеланства щодо організації заходів задоволення духовно-релігійних потреб особового складу та членів їх сімей здійснюється на основі таких принципів:

дотримання конституційного права військовослужбовців і працівників на свободу світогляду та віросповідання;

рівність представників усіх віросповідань, які проходять службу у Збройних Силах України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України та інших військових формуваннях, щодо задоволення їх релігійних потреб;

рівність військових капеланів незалежно від їх належності до релігійної організації;

толерантне ставлення військових капеланів до представників інших церков і релігійних організацій;

недопущення нав'язування релігійних чи інших переконань;

добровільність участі військовослужбовців і працівників у богослужіннях, релігійних обрядах та інших заходах задоволення духовно-релігійних потреб особового складу та членів їх сімей;

рівність військових капеланів різних конфесій щодо використання духовних центрів;

пріоритетність бойової (спеціальної) підготовки під час планування та проведення заходів задоволення духовно-релігійних потреб особового складу та членів їх сімей.

Стаття 6. Міжконфесійні ради з питань військового капеланства.

Міжконфесійна рада з питань військового капеланства є міжконфесійним консультативно-дорадчим органом, що створюється і діє при Міністерстві оборони України та при Міністерстві внутрішніх справ України відповідно з метою забезпечення міжконфесійної злагоди та порозуміння у сфері організації заходів задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців і членів їх сімей.

До Міжконфесійної ради з питань військового капеланства при Міністерстві оборони України входять уповноважені від тих церков і релігійних організацій, священнослужителі яких обіймають посади військових капеланів у Збройних Силах України.

До Міжконфесійної ради з питань військового капеланства при Міністерстві внутрішніх справ України входять уповноважені від тих церков і релігійних організацій, священнослужителі яких обіймають посади військових капеланів у Національній гвардії України та Державній прикордонній службі України.

У своїй діяльності Міжконфесійна рада з питань військового капеланства при Міністерстві оборони України та Міжконфесійна рада з питань військового капеланства при Міністерстві внутрішніх справ України керуються відповідними положеннями, затвердженими Міністерством оборони України та Міністерством внутрішніх справ України.

РОЗДІЛ III

НАБУТТЯ ПРАВА НА ЗДІЙСНЕННЯ КАПЕЛАНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КАПЕЛАНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 7. Вимоги до військового капелана.

Військовим капеланом може бути громадянин України, який є священнослужителем зареєстрованої в Україні церкви чи релігійної організації та отримав від керівного центру власної церкви чи релігійної організації мандат на право до здійснення капеланської діяльності.

Обов'язковою вимогою для зайняття посади військового капелана є наявність вищої богословської освіти.

Не може бути капеланом особа, яка є членом релігійної організації статут (положення) якої не відповідають вимогам, визначеним в статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Стаття 8. Підготовка військових капеланів

Військові капелани Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України проходять курс за спеціальною програмою підготовки в навчальному центрі ЗСУ.

Стаття 9. Квоти конфесійного представництва та мандат на право до здійснення капеланської діяльності.

З метою належної організації задоволення духовно-релігійних потреб особового складу Збройних Сил України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, здійснюється визначення квот конфесійного представництва військових капеланів.

Для 80 % штатних посад розподіл квот конфесійного представництва здійснюється з урахуванням релігійної приналежності особового складу Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, та розподіляється між керівними центрами відповідних церков та релігійних організацій. Порядок визначення конфесійної приналежності особового складу цих військових формувань визначається відповідним центральним органом виконавчої влади у підпорядкуванні якого перебуває відповідне військове формування.

Центральним органом виконавчої влади що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері релігії формується запит до керівних центрів відповідних церков і релігійних організацій на надання кандидатів для проходження відповідної підготовки та здійснення капеланської діяльності.

Для 20 % штатних посад розподіл квот конфесійного представництва здійснюється за пропозицією начальника Служби військового капеланства та погодженням з відповідною Міжконфесійною радою з питань військового капеланства.

Відповідно до одержаної квоти конфесійного представництва церкви чи релігійні організації готують необхідну кількість священнослужителів та надають їм мандат на право до здійснення капеланської діяльності. Після отримання від керівного центру власної церкви чи релігійної організації мандату на право до здійснення капеланської діяльності,

священнослужитель приймається на військову службу у порядку, передбаченому відповідним положенням про проходження військової служби. Наявність мандату є необхідною умовою для прийняття священнослужителя на військову службу.

Стаття 10. Конфіденційність інформації особистого характеру

Конфіденційна інформація особистого характеру, що стала відома капелану під час здійснення капеланської діяльності, не може бути підставою для призначення службового розслідування (перевірки). У разі отримання капеланом інформації про можливе здійснення кримінального правопорушення, капелан звільняється від обов'язку збереження цієї інформації.

Інформація, отримана капеланом під час сповіді не підлягає розголошенню.

РОЗДІЛ IV

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім абзацу другою частини першої статті 7 цього Закону, яка вводиться в дію через п'ять років після набрання чинності цим Законом.

2. У Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу»:

У статті 5:

Частину третю викласти в такій редакції:

«До військових звань осіб офіцерського складу юридичної, медичної та капеланської служб Збройних Сил України та інших військових формувань, які мають відповідну освіту та займають відповідну штатну посаду, додаються слова «юстиції», «медичної служби», «капеланської служби».»

У статті 26:

Пункт 1 доповнити новим підпунктом «о» такого змісту:

«о) у зв'язку з відкликанням мандату на право здійснення капеланської діяльності.»

Пункт 2 доповнити підпунктом «м» такого змісту:

«М) у зв'язку з відкликанням мандату на право здійснення капеланської діяльності.»

3. У Законі України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей»:

У статті 5 Закону:

Частину першу доповнити новим абзацом такого змісту:

«Можливість брати участь у богослужіннях та релігійних обрядах під час виконання обов'язків військової служби надається військовослужбовцям з дозволу командира (начальника) військових з'єднань та частин.»

4. У Законі України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України»:

після підрозділу «Командир відділення» доповнити новим підрозділом такого змісту: «Військовий капелан бригади, батальйону

125-1 Військовий капелан у мирний і воєнний час відповідає за здійснення задоволення духовно-релігійних потреб особового складу.

125-2 Військовий капелан забов'язаний:

здійснювати забезпечення організації та проведення молитов, богослужінь, благословень, урочистих і поминальних заходів та інших релігійних обрядів і культів, пов'язаних із задоволенням духовно-релігійних потреб військовослужбовців і членів їх сімей;

здійснювати виховання військовослужбовців на основі морального і духовного потенціалу релігійної та культурної спадщини українського народу;

допомагати військовослужбовцям у розвитку їх особистісних та колективних моральних якостей;

популяризувати здоровий спосіб життя серед військовослужбовців;

ознайомлювати військовослужбовців з основами релігійного вчення;

виховувати у військовослужбовців толерантне ставлення до людей з іншим світоглядом та релігійними переконаннями;

ознайомлювати особовий склад з історією становлення української державності та релігійною, культурною спадщиною українського народу;

налагоджувати партнерські відносини із представниками релігійних організацій, які діють у місцях дислокації військових частин;

брати участь у реабілітації особового складу, який потребує психологічної допомоги;

консультувати командування з релігійних питань;

125-3 Видача зброї та боєприпасів військовим капеланам забороняється.

125-4 Військові капелани не можуть бути залучені до чергувань, нарядів, проведення службових розслідувань та інших дій, несумісних з їхніми посадовими обов'язками та статусом священнослужителя.»

5. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова Верховної Ради України

України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Костенко Роман Васильович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000004F162F001B5C8E00
Дійсний до: 14.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 221д9/1-2021/15913 від 21.01.2021

336388